

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Foi'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dér' prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Prețulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi.
pre unu trilanu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodienicle si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacese timbrale.

Mi trecù de speculatu.

Pe o dí sí diumetate,
Sà nu facu *mánevrulu* totu,
Me îngàrbovii de spate
Sì me insciintiai „*marodu*“.

Cugetam, cà pe-asta cale,
Voiu potè a speculá
Sì de la manevrulu mare,
Dóra, dóra voiu scapá.

La visit'a medicala,
Mediculu, ca omu desceptu,
Constatà cu mare fala,
Cà nu am neci unu defectu.

Deci vediendu, cà asta data
Asiè reu m'am insielatu,
Re'ntornai in casamata,
Necasiu si desperatu.

Cugetam, cà pe-asta cale
N'oiu potè eu speculá,
Sì dela manevrulu mare,
Neci decàtu nu voiu scapá.

Inse totusi avui mila
Dela capitanulu meu,
Care me legà 'n topila,
Alduiésca-lu Dumnedieu!

Pe o dí sí diumetate,
In „*dunkel-arest*“ m'a bagatu,
Unde me 'ndreptai de spate,
Sì-mi trecù de speculatu.

3-p'a.

Anecdote.

Unu unguru voidu a fi Pacala, intimpinà pe unu munteanu (*motiu*) cu acést'a: „Hej moczulje! nu dóre picsóre, ke umblá multye czáre, ku szoczuto, hesztá kalu mundre? Domnye binye vo lovicz!“

Motiuulu inca fu pregatitu cu respunsulu: „Da, fratióre, ne lovimu, cà suntemu buni de petióre; si sà scii tu ce póte platí calulu meu, de locu lu-ai cumperá pentru unu husariu honvediescu, mai virtosu, cà e d'in viti'a ungurésca.

Unu cavalerù june, satulu d'a face „*fensterpromanade*“ unei copilitie june, se adresà odata càtra ideal'a sa: „Permite-mi, draga copilitia, sà-ti dîcu angeru . . . si sà-ti ceru respunsu: pentru-ce siedi totu la feréstra?“

Damicel'a-i respunse suridiendu: „Mi-sunt dragi icónele ce vedu la vecinulu in casa“.

Junele voidu a se convinge de adevéru, se intristá fórté, candu la feréstr'a vecinului vediù unu teneru tiantiosiu, cochetandu cu ideal'a sa, si esclamá dorerosu „Ah! nefericitu sum“! . . .

„Ba, nu esci nefericitu domnisiorule! — reflectà domniti'a — póte numai d'in respectu, cà dta traiesci in poesia, éra vecinulu in prosa“ . . .

„*Me iubesci, scumpo?*“ — *intrebà odata unu tineru pe amant'a sa, carea respunse:*

„*Pan' la nebunia! . . . Acest'a mi-e primulu amoru . . . cà-ci asiè n'am iubitù inca, si ce facu pentru tine, n'am mai facutu pentru altulu*“ . . .

„Ce ai mai publicatu amice in „Gur'a Satului?“ — *intrebà unu cutare pe altu cutare, carele respunse;* „*Portrétulu teu, amice!*“

— *Si cum i-a placutu Gurei-Satului?*

— *Fórté bine! observandu, cà ai fi fórté bunu de ablegatu, pentru sdraveni'a buneloru organe de auscultatu. . . .*

- Pentru-ce pórta ungurulu péna in palaría?
— Pentru ca să arete unde stà viteji'a.

— Ce este literatur'a? — întrebà unu profesoru pe elevulu seu.

— Literatur'a este ori-ce carte scrisa cu litere — în responsulu.

— Dér' gramatec'a ce este?

— Sciinti'a ce tractéza despre grame și este cu-ventu scurtatu d'in gram-arit-matica. . .

— Ba, tu esci asinu, fiule!

— Cu dreptu cuventu, umbr'a Dtale. . .

Complecsu elementalu.

— Faptu comico-tragicu in III. acte. —

Persónele:

Omnipotens Putens, voivoda.

Pistî Tremurosy, grofu magiaru.

Hanzi Beschonder, baronu circumspectu.

Noiell Zabulon, judanu emancipatu.

Fridî Nepoveda, tautu de fundusiu.

Vlasko Minciunoff, cozacu.

Nasîn'a Fugenski, polécu.

Zoias Agerovicu, serbu de sange.

Tod'a Pitîgoiu, daco-romanu.

Poporu. Politia. Musicanti. Duhuri.

(Se petrece in orasiulu lui Pistî.)

Scen'a X.

(Urmare.)

Pitîgoiu. Dér' nu vomu ajunge scopulu
Cu ori-ce fatigiu, vi-spunu,
De n'omu luá microscopulu,
Sà aflâmu simburulu bunu . . .
Dreptulu ori-carei persóne,
Fia dreptu nemaculatu,
Cà scrisu este pe poplône,
Cà dreptulu d'in ceriu e datu!
Ori ce natia crestina,
Ea aceea sà romana,
Fia litera in lege,
Cà-alt'a vitia n'a direge! . . .

Pistî. (intervenindu.) Ici in tiéra nu se pôte,
Sà existe alte glóte!
Numai un'a politica,
Desi 'n càrdu este mai mica!

Orat. Ale mele sentimente
Pentru bunulu obstescu sunt;
Dér' eu, ori in ce momiate,
Conscienti'a nu mi-o cruntu!
Cà-ci pe-a tierei plaiuri late
Si romanulu s'a luptatu,
Pentru-a vóstre mari pecate,
Ce lu-a suptu si massacratu!
Este dér' sà fia drepte
Ale mintii creatiuni,
Cà num'-asiè, 'ncetu pe trepte,
Vomu ajunge seclii buni! . . .

Pistî. (intrerumpe.) Astupa ti-ii iute gur'a,
Diosu cu elu! Dati-lu d'a dur'a.
Prindeti-lu si mi-lu bagati
La umbra mi-lu indesati! . . .
Diosu cu elu de pe amvonu!
N'are vórbe de salonu!

(strigàri grosave: ho! ho! prinde-ti pe daco-romanulu!
dati-i palme! stringeti-lu de nasu. Clopotielulu suna. Ora-
torele se alunga.)

Scen'a XI.

Nasîn'a. (pe bina, arunca chic'a peste capu si tusiesce
un'a, a-poi se sterge la nasu:)
Oh! norocu de prim'a óra,
Candu cu vorb'a mea sonóra

Am sà spunu ce este dreptu,
Precum sentiescu eu in peptu!
Mare rusine pre voi,
Cà mugiti ca nesce boi!
Ast'a fórte-mi cade greu!
Batutu-ne-a Domnedieu!

(sgomotu generalu: diosu cu elu! e habaucu! omu retacitu.
Sgomotulu cresce; miscare; clopotielulu suna in vanu; pub-
liculu parascesce coridorulu; vine politia si totu ablegatulu
e petrecutu a-casa de duoi agenti ai politiei.)
Cortin'a cade.

Actulu II.

La médiadi.

Restauratiunea.

(Se reprezenta intr'unu hotelu mare. Pistî a ordonatu convocarea
colegiloru la hancheta. Suna dob'a pr'in orasiu. Acusi se ridiea cortin'a
si o multime de ómeni de tóte seccele se diverséza in hotelu.)

Scen'a I.

Dobasîulu. (inrandu, repórta lui Pistî:)
Cinstita Mari'a ta!
Eu batu destulu dob'a;
Dér' vedu, neci unu ablegatu
Inca nu s'a aretatu!
Unulu inse-mi spuse verde,
Cà acelu ce m'a manatu
Sà batu dob'a, mintea si-perde,
Séu se crede pré 'nvetiatu.
Altulu dise, cà nu scie
Ce 'nsemnéza dob'a-acum,
Si porni spre galeria,
Improscandu d'in pipa fumu!

Pistî. Bine, bine
Las' pe mine!
Tu ai fostu,
Cum vedu prostu!

Dobasîulu. Multiamescu Mari'a ta!
Mi-am implinitu porunc'a!
(ese.)

Scen'a II.

Pistî si Hanzi. (se tragu intr'unu anghiu alu hotelului.)

Pistî. Siedi amice pe celu scaunu,
Si-a-poi scie, cà eu baunu!

Hanzi. Ce draci vrei?

Pistî. Voiescu pe draculu!
Cà a trasu pe mine saculu!

Hanzi. Nu 'ntielegu!

Pistî. Intielegu eu!
Am tramisu dobasulu meu
Sà-mi conchiamé toti argatii
Si-a conchiamatu — deputatii . . .
Si-a-poi

Hanzi. Ce? Dér' n'au venitu?

Pistî. Cum vedi!

Hanzi. Reu te-ai pacalitu!

Pistî. I-así convocá cu campan'a.

Hanzi. Asta-e si mai ne consultu!

Pistî. En apuca déra péu'a,
Sà nu-mi sfarmu capulu mai multu.

(Hanzi siede la masuti'a de scrisu, Pistî se prembra
concipendu, si a-poi dicta.)

Scrie:

„Pitîgoiu, frate 'n Traianu!
Tu esci celu mai ortomanu,
Pentru-aceea 'ntaiu te chiamu,
La „Grand-Hotel“, ca sà bemu.
Sà facemu unu lucru bunu,
Pe cum mintile ni spunu.“

alt'a :

„Ageroviciu, frate 'n Cristu!
Sà me credi, de candu esistu,
N'am avutu asiè omu dragu,
In a d'fetei sacru pragu!
Deci, in alu doile rondu,
Esci pofitu la „Hotel-Grand“.
Sà facemu unu lucru bunu,
Pe cum mintile ni spunu“.

Pisti m. p.

alt'a :

„Zabulone, frate 'n cruce!
Omu de viti'a ce-a implutu
Lumea tóta, p'unde-o duce
Sbiciulu sortii d'in trecutu.
Tu esci, care tieni cu mine,
Deci te chiamu la-a trei'a locu
In „Grand-Hotel“, unde mi-vine
A luptá pentru norocu“.

Pisti m. p.

alt'a :

„Dragu amice Nepovéda!
Ai sà vini la „Grand-Hotel“,
La o lunga ispovéda,
De voiesci sà-mi fii fidelu“.

Pisti m. p.

alt'a :

„Vlasko, amice, de tréba!
Vin' la „Grand-Hotel“ de graba,
Cà-ci avemu a tiene svatu,
Sà zidimu unu Babelu 'naltu“.

Pisti m. p.

alt'a :

„Nast'a, amice 'n tôte!
Cu nadragi trasi in ciobôte,
Grabesco la „Grand-Hotel“;
Sà manci carne de purcelu,
Sì sà facemu cioroboru
Pentru-a natiei toporu“.

Pisti m. p.

*Scen'a III.**Pisti, Hanzi și hordarii.*

Pisti.

Ati venitu?

Hordarii.

Suntemu de facia.

Pisti.

Cum e rondulu?

Hordarii.

Cum ne 'nvetia porunc'a Mariei tale.

Hanzi.

Stati, cà capetati parale! (apropiandu-se de ei li-imparte biletele.)

Un', doi, tri, patru, cinci, sîese,

Luati sém'a la adrese

Sì duceti aste sîedule

Unde suna-a loru titule!

(hordarii esu.)

*Scen'a IV.**Pisti, Hanzi, ospetariulu.*

Ospet.

(venindu cu o carta) Priviti aici! fruntea listii.

A cui e numele: Pisti?

Acest'a pana acum

A facutu mai multa consumu.

Deci aducu spre cunoscintia,

Cà e vremea de solvitu.

Mai multu nu dàm pe credintia;

Cà-ci adesu ne-am pacalitu!

Pisti.

(la urechi'a ospetariului.)

Nu stà vorb'a? Au pe mine

Nu me cunosci cine sum?

Ah! pecatu! pecatu, vecine,

C'ai smintitu dreptulu drumu!

Hanzi.

Cinstiti ospeti! Vedeti déra

Ce obrasnicu ospetariu!

Nu cunósce-unu capu de tiéra,

C'are ceva 'n busunariu!

Ospet.

Oh! Pardonu! N'am sciutu cine

Este-acel'a nume: Pisti.

Oh! ertati, ertati la mine

Bitte, per amorem Christi!

(ese pr'in fundu.)

*Scen'a V.**Ablegãtii in corpore.*

Abl. absentii.

(se presentéza.) Amu venitu marita facia!

Sà luàm parte 'n resboiu,

C' audiràm pr'in piatia,

Batendu dob'a dupa noi.

Hanzi.

Pst . . . Nu . . .

(O voce.)

Ce dóra-e resboiu in tiéra?

Hanzi.

Ba; locustele se cara

Unde-e bine de traitu

Sì nemic'a de ganditu.

Pisti.

Dragiloru colegi de luptá!

Ce veniti la dorulu meu,

La petrecerea erupta,

Mi-a placutu sà ve chiamu eu.

Pofiti déra 'n giuru de mese,

Beti, mancati, dupa-alu vostru pãncu;

Sì grigiti de jupãnese

Ce se 'ngrópa 'n gandu adencu,

Vivat! dragii mei colegi

Sì óspeti de privilegiu!

Toti.

(cantandu.) Vivat! dragii nosti colegi,

Sì óspeti de privilegiu

Sì 'ntre noi nu fia jalba,

Sà petrecemu lume albá!

Scen'a VI.

Zabuloniu.

(de pe unu scaunu.) Luminata adunare!

Jo vruesch se neltiu on votu,

Desch ve rogu pintru irtare,

Sà vi tîni Christi Gott!

Jo mi simtiesce ferice,

Chindu mi afe la banchetu,

Sì la tuti place sà strice

Limb'a 'n vurbe di poetu!

Jo durescu tutu asiè d'ile

La ori-care d'ntre voi:

Tutu mademe amabile

Se videmu in giuru di noi.

Sì dorescu se audu limb'a

Dulce-a Pisti, celu vitézu,

Ce cu rãtii dreptulu strimba,

Chindu se suie pi pirlazu

In camera. Oh! nu este

Asiè bravu p'acestu pãmentu.

Chindu elu chinta, merge veste

Schiletiloru din murmentu!

Chintulu seu divinu se 'nvirte

Linghe bunulu tuturoru.

Inse vai! pucina pirte

Face néu'a mintiloru . . .

Dragulu Ddio se deé,

Sà fi factu cugetu-i dreptu:

Sì a capului schintee,

Sà dé sonetu in banchetu.

Scen'a VII.

Pisti.

(venindu iute d'in o sala laterala)

Audii cuvinte 'nalte,

Prémãrindu numele meu!

Animele se tresalte,

Cà asiè-a vrutu Ddiou;

Eu cu minte, cu potere

Vreu sà facu doritulu opu,

Ce de seclii lips'a-lu cere

St-a 'nvetiatiloru potopu.

Deci in asta dî marétia,

Cu toti vreu sà tiesu unu pactu,

Dorulu loru tristu d'in viétia

Să-lu facu lege in extractu.
Dati dér' man'a de 'nfratire!
Sj 'ntr'unu sonetu carminalu,
Pentru-a tierci fericire,
Sà sorbim d'intr'unu pocalu!

(urméza vivate. Pisti merge la toti si bè „bruderschaft“.
Music'a se trage indereptu dupa usia si se stimuléza.)

Scen'a VIII.

Hanzi. (ridicandu-se p'unu scaunu.)
Donci! Trage-acum sà mérga!
Dà pe scrófa, sà se sparga!
Si ni di piese alese,
Pana noi vomu face spese,
Pe cont'a celui seracu.
Di, mai di, pana ai vreme.
Donci! Trage nu te tome,
Cà-ti dau coge de colaçu!

(Donci intóna mersulu lui Racolti'a. Óspetii canta per compagne:)

„Prüderschaft, prüderschaft,
Ist gemüsst mit gutem Saft!
Boge moe gib uns gut,
Ez az életnek adut!
Buriach a Thu adenoi,
Scóte-ne Christu d'in nevoi!
Gospodi pomilui,
Sà nu ne dai dracului“.

Scen'a IX.

Zabulon. (suindu-se pe o mésa.)
Pst! Silentiu! E porunca
Sà 'ncepem o draga munca!
Cine vré josche mit uns,
Soll hüben degetu' susu!
(Toti ridica degetulu)

Scen'a X.

Pist. No! La lucru dér' voinic!
Si madame cu lungi chici!

(Toti, pe 'ntrecute, se apucara a curati sal'a de scaune si mese. Band'a suna. Dantiulu e inchiaiatu. Pisti opintesece si se dà d'adur'a peste capu. Dantiatorii stau in locu, erumpu in hohote si applause frenetice.)

(Cortiu'a cade.)
(Finea va urmá.)

TAND'A SI MAND'A.

T. Incotro, incotro! mai frate?
M. Pace buna, cà me ducu dela voi.
T. Pana unde alduitu-te-a Ddiu?
M. Departe! chiaru la *B. Lasiu*.
T. Dér' ce-a sà faci tu pe-acolo, amaritule?
M. Hop! acolo-e de mine! cà me voru face *Forestieriu*
si-a-poi traiescu lume alba.
T. Da ce-e acea, pricopsitule?
M. O Dómne! Dómne! d'a-poi neci acei'a nu scii? cà prapaditoriu de paduri?
T. Hm! mi adueu a-minte! dóra cum a fostu *Zgaih'a*?
M. Da! da! asié ceva.
T. A-poi cugeti tu, cà te-a priimi cine-va? cà tu n'ai neci unu patronu.

M. Cum sà nu? déca me 'nsoru, si ieu o nepóta de-alui Brutus, elu are o gura mare si face totulu pentru mine?

T. Numai sà nu faca cum a facutu cu unulu in articulu d'in 17 Nov. 1867., aparutu in cutare-va fóia.

M. No! de acea nu mo batu gandurile!

T. D'a-poi scii tu prapadi paduri?

M. Cum sà nu? ce-e mai lesne, decátu a totu banche-tui cu santii parenti pana suntu papate tóte, si candu nu mai avemu incotro, sà ne intindemu ghiarile si la cele 250,000 d'in fundusulu Siulu-Tianu.

T. Taci! taci! cà acum'a te vedu, cà te-ai facutu pré svatosu! dóra d'in mille acele trebue facutu unu monumentu, la capulu metropolitulu, cà inca totu bárn'a cea luata dela podu indica loculu de repausu a acelu pré demnu barbatu. Si-apoi câte alte multe de tóte mai trebue acoperite d'in acelu fundusiu; càti Cálbasii si Cálbasiuti mai sunt, càrora li trebue stipendie?

M. Asté déra mai bine remanu eu la nonca Gur'a Satului sà sbiciuim naravurile cele rele ale ómeniloru cu intestine pestritate, decátu sà mergu a-colo, unde sà fiu totu cu fric'a in spate, cà o sà moru — de fóme.

T. Óre de ce tractéza comandantii atátu de aspru cu ostasii inteligenti?

M. D'a-poi, bagu-séma asié este legea martiale, a face poclovitia de „festung“ d'in tinerii inteligenti.

T. Da óre pentru-ce cerca unii oficiri tarimea spatelui ostasiloru cu „Putzstock“-ulu, candu acestu usu e opritu pr'in lege?

M. Intrebi ce si tu scii, cà ostasiulu fiindu poclovitia de „festung“, in tóta diu'a trebuie scuturatu de pulvere.

T. Te mai intrebun m'a ostasiésca.

M. Poftimu!

T. Pentru-ce solvira rezervistii in 9. l. c. 5 cr., per personam, dlui „büchiracheru“?

M. Dóra „bücksmacher“-ului? Eu asié sciu, pentru ca sà primésca bintele dela ei.

T. Hei mai, d'apoi cà „so genannter“ a avutu goscheft!

M. A ja; ein' Löhnung vom einen jeden.

Rogarea,

séu

INTERPELATIUNEA,

sororiloru

TRENC'A SI FLENC'A,

càtra

Poterile europene.

Subscrisele pr'in acést'a venim a ne adresá solemnulu càtra domnii dílei si a-nume:

1. càtra Dlu célu mundru si frumosu, cretiu si frisuratu la peru, jupanulu *Ondrasiu*.

2. càtra Dlu cu triumviratulu in verfulu capului, *Bliti-marcu* (*Pismarcu*).

3. càtra Dlu cu ferestri de iérna pe ochi si vér'a, *Porc-ciacovu*.

4. càtra Dlu foltea, si ne-satiosulu *Jon Bul*(dog), — avendu in vedere, cà pr'in mórtea lui *Az iz*, sultanulu, au remasu 1200 orfane si veduve, si pr'in aceea fiindu periclu de a cadé fórte actiunele „Bursei haremului“, susu numitii Dni sunt rogati sà se ingrigésca de buna-starea si subsistintia loru, cà-ci la d'in contra, vomu luá inciativ'a si vomu face pasii necesari, ca numitele veduve, sà se imparta in patru grupe si sà pornésca pe capulu loru, sà-i silésca a-se turci si a-le luá de socii.

Trenc'a si Flenc'a.